

**ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА: ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ, ОСНОВНІ НАПРЯМКИ
ВИКОРИСТАННЯ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ**

**ПРИБЫЛЬ ПРЕДПРИЯТИЯ: ИСТОЧНИКИ ФОРМИРОВАНИЯ, ОСНОВНЫЕ
НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В ПРОЦЕССЕ УПРАВЛЕНИЯ**

**PROFIT OF AN ENTERPRISE: SOURCES OF FORMATION, THE MAIN DIRECTIONS
OF USE IN THE MANAGEMENT PROCESS**

Науковий керівник – кандидат економічних наук, старший викладач, кафедра

«Підприємництва і торгівлі», Носова Т.І., Носова Т.И., Nosova T.I.

Сатаневська М.М., Сатаневская М.Н., Satanevska M.M.

Анотація: У тезисної роботі розглядається прибуток підприємства, його джерела формування, основні напрямки використання в процесі управління на підприємстві. Було визначено основну мету в управлінні прибутком, а також підкреслено важливу роль збитків у формуванні прибутку на підприємстві.

Ключові слова: прибуток, підприємство.

Annotation: In the thesis work is considered profit of the enterprise, its sources of formation, the main directions of use in the process of management in the enterprise. The main purpose of managing profits was determined, as well as the importance of losses in the formation of profits at the enterprise.

Аннотация: В тезисной работе рассматривается прибыль предприятия, его источники формирования, основные направления использования в процессе управления на предприятии. Была определена основная цель в Управления прибылью, а также подчеркнута важную роль убытков в формировании прибыли предприятия.

В умовах товарно-грошових відносин основним показником, що характеризує кінцевий результат виробничо-господарської діяльності підприємства, є прибуток. З доходами і прибутком підприємства зв'язане рішення важливих соціальних, економічних, політичних, етичних проблем суспільства як на мікро-, так і на макрорівні. Усе це додає цим господарським поняттям підвищену актуальність і значимість [1].

В умовах ринкової економіки одержання прибутку є безпосередньою метою виробництва. Прибуток створює визначені гарантії для подальшого існування підприємства, оскільки тільки його накопичення у виді різних резервних фондів допомагає переборювати наслідку ризику, зв'язаного з реалізацією товарів на ринку [2].

Отримання прибутку є безпосередньою метою виробництва і реалізації підприємців. Прибуток створює певні гарантії для подальшого існування підприємства, оскільки тільки її накопичення у вигляді різних фондів допомагає долати наслідки несприятливої кон'юнктури на ринку і прорахунків в управлінні підприємством. Тому актуальність дослідження прибутку безсумнівна.

Ефективне управління формуванням прибутку передбачає побудову на підприємстві відповідних організаційно - методичних систем забезпечення цього управління, знання основних механізмів формування прибутку, використання сучасних методів її аналізу і планування.

Але поряд з формуванням прибутку на кожному підприємстві має бути забезпечено і ефективне управління її розподілом. Необхідно при цьому мати на увазі, що кожен цикл розподілу прибутку звітного періоду - це одночасно і процес забезпечення ефективних умов її формування на розширеній основі в майбутньому періоді.

Для підприємства прибуток є показником, що створює стимул для інвестування в ті сфери, де можна домогтися найбільшого приросту вартості. Прибуток, як категорія ринкових відносин виконує наступні функції:

- характеризує економічний ефект, отриманий у результаті діяльності підприємства;
- є основним елементом фінансових ресурсів підприємства;
- є джерелом формування бюджетів різних рівнів.

Визначену роль грають і збитки. Вони висвітлюють помилки і прорахунки підприємства в напрямках використання фінансових засобів, організації виробництва та збуту продукції.

Основна мета управління прибутком підприємства — забезпечення зростання його суми і рівня, а також ефективний цього розподіл за напрямками економічного розвитку. Згідно з визначеною метою об'єктом управління виступають як формування прибутку підприємства, так і його розподіл.

Прибуток є однією з основних категорій товарного виробництва, що характеризує відносини, які виникають у процесі суспільного виробництва [3].

Поява прибутку безпосередньо пов'язана з появою категорії "витрати виробництва". Прибуток — це та частина додаткової вартості продукту, яка залишається після покриття витрат виробництва. Відокремлення частини вартості продукції у вигляді витрат у грошовому вираженні є собівартістю продукції.

Водночас прибуток — це показник, який формується на мікрорівні. Прибуток відображає результати фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання і зазнає впливу багатьох чинників. У формуванні прибутку підприємств є особливості залежно від сфери їх діяльності, галузі господарства, форми власності, розвитку ринкових відносин тощо.

На формування прибутку як фінансового показника роботи підприємства, що відображається в офіційній звітності суб'єктів господарювання, впливає встановлений порядок визначення фінансових результатів діяльності; обчислення собівартості продукції (робіт, послуг); загальногосподарських витрат; визначення прибутків (збитків) від фінансових операцій та іншої діяльності [4].

Прибуток — важливий показник, що характеризує фінансовий результат діяльності підприємства. Зростання прибутку означає збільшення потенційних можливостей підприємства, підвищення ступеня його ділової активності. За прибутком визначається доля доходів власників підприємств, розміри дивідендів акціонерів та інших доходів. Прибуток визначає також рентабельність капіталу, впливає на вартість усього підприємства загалом.

Прибуток є джерелом забезпечення як внутрішньогосподарських потреб підприємств, так і джерелом формування бюджетних ресурсів держави. Тому успішна, прибуткова діяльність підприємств основа економічного розвитку держави.

Отже, головна вимога, яка пред'являється сьогодні до системи розподілу прибутку, що залишається на підприємстві, полягає в тому, що вона повинна забезпечити фінансовими ресурсами потреби розширеного відтворення на основі встановлення оптимального співвідношення між засобами, що направляються на споживання і накопичення [5].

Дослідження теоретичних основ розподілу прибутку дозволило визначити, що планомірне збільшення прибутку від будь-якого виду підприємництва стає можливим в умовах розробки програми управління прибутком, центральними складовими якого є, з одного боку, механізм обґрунтування розміру необхідного цільового прибутку, а з іншої — науково обґрунтовані управлінські заходи для отримання цього прибутку.

У вказаному процесі кожне підприємство зрештою прагнучим до отримання максимального прибутку, який досягається при рівності граничних доходів граничним

витратам. Забезпечення цільового прибутку буде досягнуте шляхом розробки ресурсної, асортиментної і ціновий політик підприємства.

При розподілі прибутку, визначенні основних напрямків його використання насамперед враховується стан конкурентного середовища, що може диктувати необхідність істотного розширення і відновлення виробничого потенціалу підприємства.

Відповідно до цього визначаються масштаби відрахувань від прибутку у фонди виробничого розвитку, ресурси яких призначаються для фінансування капітальних вкладень, збільшення оборотних коштів, забезпечення науково-дослідної діяльності, упровадження нових технологій, переходу на прогресивні методи праці і т. п.

Література:

1. Теоретичне обґрунтування сутності прибутку підприємства. Л. В. Фролова, А. В. Щербак. Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – 2011.
2. Бражко О. Формування прибутку як передумова ефективного функціонування підприємств у ринкових умовах / О. Бражко // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 7. – С. 33-36.
3. Греченко Ю. А. До питання про визначення показників прибутку / Ю. А. Греченко // Вісник ХНАУ. Серія «Економіка АПК і природокористування». – 2009. – № 10. – С. 212-220
4. Кузь І. В. Система розподілу прибутку підприємства: проблеми ідентифікації / І. В. Кузь // Вісник ЖДТУ. – 2009. – № 2 (48). – С. 51-56.
5. Орлов О. О. Планування прибутку підприємств в умовах ринкової економіки: монографія./ О. О. Орлов, Є. Г. Рясних, Н. І. Гавловська– Хмельницький: ХНУ, 2009. – 155 с.